

Open Poortdienst ´ generaties ´ , 28 februari 2010

Groen en grijs geloven?! Geloven jongeren anders dan ouderen?

Introductie op de preek

„Mijn oma zeurt vaak zo. Dit is niet goed en dat is niet goed, niets is goed. Daar baal ik wel eens van...”

„Ik maak me wel eens zorgen als ik hoor waar mijn kleinkinderen allemaal zijn op zaterdagavond. En als ik hoor waar ze het allemaal over hebben...”

Ziedaar groen en grijs tegenover elkaar. Met een behoorlijke kloof er tussenin. Zou je zo zeggen tenminste.

De uitspraken werden gedaan tijdens de 3-generatiegesprekken die we twee week geleden in onze gemeente hebben gehouden. Een blijkbaar uniek moment waarop jongeren, mensen uit de leeftijdscategorie van hun ouders en uit die van hun grootouders samen om tafel zitten om te praten over hun geloof.

Een uniek moment – want wanneer gebeurt dat nog: met elkaar in gesprek zijn?! „Ik zou zelf niet zo gauw met een volwassene over het geloof praten”, zei een jongere.

Meestal gaat het over elkaar, en zijn de lijnen al getrokken: *die jeugd van tegenwoordig... Die ouderwetse ouderen ook altijd...*

Bestaat de kloof echt? Of bestaat die voornamelijk uit vooroordelen?

Iemand trok na de gesprekken zelf al een conclusie: „Ik realiseerde me dat ik ook wel wat vooroordelen had t.o.v. jongeren. Soms lijken ze onverschillig. Terwijl ze dat niet zijn, zo blijkt uit het gesprek...”

En toch: bereiken jongeren en ouderen elkaar nog? Spreken ze nog op dezelfde golflengte? Geloven ze nog hetzelfde? Is er niet een wereld van verschil tussen groen en grijs geloven?! Daarover gaat het in deze dienst en preek.

Gebed

Schriftlezing

Zingen

Preek

„Vroeger was geloof vanzelfsprekend.”

„Vroeger was gevoel een vies woord, er werd weinig emotie getoond.”

„Vroeger dacht je over heel veel dingen gelijk, nu denkt iedereen anders.”

Weer een paar uitspraken uit de 3-generatiegesprekken.

Ze laten zien dat er wel wat veranderd is.

En laten we daar maar niet omheen draaien: er is natuurlijk ontzettend veel veranderd in de afgelopen 50 jaar. Dat is gewoon zo.

Waar je in 1950 nog amper van had gehoord of gedroomd, dat is in 2010 de gewoonste zaak van de wereld. Leven zonder televisie, internet en mobiele telefoon is ondenkbaar geworden. Leefde je in de jaren ´50 nog in een vertrouwde omgeving van een dorp, een juffrouw op de fiets, een kar die ratelt op de keien, het raadhuis met een pomp ervoor, een zandweg tussen koren door, het vee, de boerderijen... Tegenwoordig is dat enkel nog de nostalgie van een lang vervlogen tijd, die je alleen nog terugherkent op een ansichtkaart. Maar je merkt wel steeds weer dat het mensen melancholiek maakt. Een soort heimwee naar vroeger. Naar een bekrompen spruitjesgeur die tegelijk toch wel vertrouwd was en een veilig gevoel gaf.

Onze samenleving is *globalistisch* geworden: we weten nog beter wat president Obama ver weg in de VS doet dan wat er met onze eigen buurman in de straat aan de hand is. Netwerken gaan over

de hele wereld. Snel en makkelijk. Vroeger wachtte je op een brief zeker enkele weken. Nu kun je rechtstreeks *chatten* met vrienden in Ukraine en *skypen* met kinderen in Zuid-Afrika. ...

De maatschappij is ook in rap tempo *ontzuild*. Vroeger werd iedereen binnen een zuil geboren, leefde daarbinnen z'n leventje en stierf er ook weer in. Wie socialist was, bleef dat ook. En iedere zuil had z'n eigen organisaties. Was je Rooms geboren dan trouwde je met een Rooms jongetje of meisje, je deed boodschappen bij de Roomse Kruidenier. Je stemde op de Roomse partij, je las de Roomse krant en keek naar de Roomse omroeporganisatie. En voor liberalen en christelijken en gereformeerden gold precies hetzelfde. Dat was heel veilig en vertrouwd en overzichtelijk. Maar wel voltooid verleden tijd.

Wat daarnaast is verschoven is de dominantie van het redelijk denken naar die van het afgaan op je eigen gevoel. Vroeger kon je mensen overtuigen door goede argumenten, tegenwoordig kun je praten als Brugman, maar als iets 'niet goed voelt' is er geen lieve moederen aan. De sfeer moet veilig zijn. Iets moet warm voelen. Je moet dichtbij jezelf blijven... Zo lijkt er een kloof te zijn ontstaan tussen kennis aan de ene kant en ervaring/gevoel aan de andere kant. „Jongelui weten niks meer“, kun je dan horen. En tegelijk: „bij ouderen gaat het alleen maar om de regeltjes.“

Nog een enorme verandering is die van gesproken woord naar zichtbaar beeld, van hoorcultuur naar beeldcultuur. Vroeger konden mensen rustig naar een preek van 1½ uur luisteren, en die ook nog redelijk navertellen, tegenwoordig is een half uur geconcentreerd luisteren voor de meesten al een *crime*. Daar komt bij dat beeld ook snel en flitsend moet zijn wil het nog vasthouden. Als iets saai is *zap* je weg.

Het zal duidelijk zijn dat dit ook invloed heeft op geloof en kerk. Je kunt het duizendmaal betreuren maar we ademen allemaal (jong en oud!) onze eigen cultuur.

En we kunnen het dan heel erg op de spits drijven en heel principieel laden, maar het is wel goed om het enigszins te relativiseren.

Want laten we eerlijk zijn: je kunt als oudere wel heel erg mopperen over hoe het tegenwoordig allemaal gaat ('al die veranderingen'), maar vergeet niet dat uzelf het ook heel anders doet en heel anders leeft dan uw eigen grootouders. Ook in de honderd jaar voor 1950 is er ontzettend veel veranderd! En dan gaat het nu misschien allemaal nog vlugger en intenser, maar toch.

En vervolgens: heel veel verschil in de beleving tussen jong en oud heeft te maken met het oud en jong zijn. Ouderen staan anders in het leven dan jongeren, qua verantwoordelijkheid, qua levenservaring. Het hoort bij de jongere generatie dat ze tegen dingen aanschoppen, het anders willen doen dan hun ouders. En het hoort bij ouderen dat ze daar tegenin gaan...

En dan heb je ook nog eens gevoelsmensen en verstandsmensen, eigenlijk los van elke leeftijd. En gevoel is nogal eens afhankelijk van het moment, van de sfeer, van hoe je je voelt, je stemming, wat je daarvoor hebt meegemaakt.

Het ligt dus niet zo zwart-wit. Enige nuchterheid is wel gepast.

Tijdens de 3-generatiegesprekken vroegen we ook: zou je ouder willen zijn als het om geloof gaat, zou u om dezelfde reden jong willen zijn?

Enkele typerende reacties:

„Ik zou ouder willen zijn, meer levenservaring, meer verdieping.“

„Ik zou juist als een kind willen geloven.“

„Als je ouder bent geloof je makkelijker.“

„Jongeren geloven veel dynamischer, ze zijn veel opener.“

„Het lijkt me mooi om door ouder worden dicht bij God te komen.“

Wat ik opvallend vond was dat beide zijden een wat ideaalbeeld hebben als het om het geloven van de andere zijde gaat.

En het is mooi om te horen van jongeren dat ze de indruk hebben dat het geloof voor ouderen betekenis heeft. Want dat heeft het zeker, het geeft houvast, werd gezegd. Zekerheid. Rust, troost, veiligheid, geborgenheid. Het is een heel sterk basisgevoel. → Zie je trouwens hoeveel gevoel er in deze dingen ligt?! En kun je je wat voorstellen bij een geloof zonder gevoel?!

Tegelijk wilden ouderen het beeld dat jongeren hadden ook wel wat relativeren: denk niet dat wij nooit twijfelen. En het is niet gemakkelijker geworden, veel dingen blijven lastig of worden zelfs moeilijker als je ouder wordt. Ouderen zijn wat dat betreft wel 's jaloers op hoe jongeren geloven, de openheid, de durf erover te praten, de spontaniteit. Ze kennen heel duidelijk verlangen naar kinderlijk-eenvoudig vertrouwen. „Er is nu veel meer enthousiasme.” Jongeren geven zelf ook aan dat het geloof hen rust geeft, veiligheid, kracht, en dat door bidden de zorgen minder worden.

→ Als je dit zo op je in laat werken – zou de kloof tussen groen en grijs geloven dan niet een beetje minder diep en groot zijn als wel 's wordt gedacht?!

Zingen: *Abba Vader + Vaste Rots van mijn behoud*

Vervolg preek

Hij zal het hart van de vaders terugvoeren tot de kinderen en het hart van de kinderen tot hun vaders.... (vertaling 1951)

Een bijzondere tekst, gesproken op een bijzonder moment.

Maleachi is de laatste profeet van het Oude Testament, en deze woorden zijn de laatste woorden van het Oude Testament.

Hij begon hoofdstuk 3 met: *Zie Ik zend mijn bode, die voor mijn aangezicht de weg bereiden zal...* (vertaling 1951)

Mijn bode – dan denk je al gauw dat het hier over Maleachi zelf gaat (want zijn naam betekent 'mijn bode'). Toch is dat niet zo, het gaat over een andere profeet, over een nieuwe Elia, die komen zal voordat de grote en geduchte dag des Heren komt.

En ziedaar: aan het begin van het Nieuwe Testament komen deze woorden terug. In Lucas 1 gaat het over Johannes de Doper, en in vers 17 hoor je dan *...Hij zal groot zijn in de ogen van de Here en wijn en andere gegiste drank zal hij niet drinken. Hij zal vervuld worden met de heilige Geest terwijl hij nog in de schoot van zijn moeder is, en hij zal velen uit het volk Israël tot de Here hun God brengen. Als bode zal hij voor God uitgaan met de geest en de kracht van Elia om ouders met hun kinderen te verzoenen en om zondaren tot rechtvaardigheid te brengen, en zo zal hij het volk gereedmaken voor de Heer.*

Dus de bijbel laat zelf zien dat die tekst uit Maleachi z'n vervulling vindt in de bode, de profeet, de nieuwe Elia: Johannes de Doper. Die als een heraut de weg klaar zal maken voor de Heer, voor God, voor de Messias, en mensen tot bekering zal brengen.

Heel bijzonder zie je dat zo Oude Testament en Nieuwe Testament in elkaar grijpen, bij elkaar aansluiten. Dat de ogenschijnlijke kloof tussen de beide testamenten overbrugd wordt door dit profetenwoord. Dat de scheiding tussen vaders en kinderen teniet wordt gedaan.

...het hart van de vaders terugvoeren tot de kinderen en het hart van de kinderen tot hun vaders...

Anders dan je misschien zou vermoeden kun je meerdere keren in de bijbel lezen dat kinderen geen voorbeeld moeten nemen aan hun vaders, aan hun voorgelacht. Omdat die afweken van wat God gezegd had. Voorbeeld in Psalm 78: *...dan zouden zij niet worden als hun voorouders, een onwillig en opstandig geslacht, onstandvastig van hart en geest, een geslacht dat God ontrouw was...*

Ouderen hebben het niet *per definitie* bij het rechte eind, ze hebben niet *sowieso* gelijk. Dat is wel goed om te onthouden. De boodschap van Johannes de Doper is daarom: bekeer je!

Gehoorzaamheid aan de Here God moet weer zichtbaar worden. Lijfelijk afstammen van Abraham is niet voldoende, kind van de kerk zijn redt je niet. Het gaat erom dat je *gelooft* als Abraham.

Kijk, en is het niet dat geloof dat vaders en kinderen verbindt?! Geloof in God, geloof in Jezus Christus als je Heer en Heiland?! Brengt dat je niet bij het hart van de zaak, bij de kern van het geloof?! En hebben groen en grijs elkaar niet heel erg nodig om bij het hart te blijven, steeds weer terug te keren tot de kern?!

Want voor je het weet heb je de zaak op de spits gedreven, heb je er een principiële kwestie van gemaakt.

- Heb je van 'zo zijn we het altijd al gewend' de norm gemaakt en van je eigen mening een meetlatje.

- Plaats je jezelf met 'het voelt zo goed' buiten iedere orde.

En dan vindt grijs dit en groen dat, en het polariseert, het drijft alleen maar uiteen, steeds verder uit elkaar. En dan wordt het 'ze zullen wel dit' of 'ze zullen wel dat', praat je alleen nog *over* elkaar en niet meer *met* elkaar.

Daarom brengt de profeet Elia het hart van de vaders tot de kinderen en het hart van de kinderen tot de vaders. Praat nou eens met elkaar. Probeer er nou eens achter te komen wat je drijft, wat je bezielt. Wat je mooi vindt aan geloven en wat moeilijk. Wat je blij maakt en wat je zorgen baart. Praat daar nou gewoon eens over van hart tot hart.

Natuurlijk gelooft groen anders dan grijs. Hoe zou het anders kunnen?! Het zal wel moeten, want de tijden zijn heel anders. En groen wil graag *Opwekking* en een muziekgroep. Grijs liever psalmen en het orgel. Prima. Begrijpelijk. Niks mis mee. Maar waarom daar een strijdpunt of misschien zelfs een breekpunt van maken?! Je gelooft toch zeker niet in het orgel? Of in de muziekgroep? Houd alsjeblieft een beetje in de gaten waar het om gaat!

Natuurlijk gelooft groen anders dan grijs. Waarom zou een andere generatie geen andere accenten mogen leggen? De bijbel zegt zelf al dat het niet van wijsheid getuigt te denken dat het vroeger allemaal zoveel beter was. Elke generatie maakt fouten. Iedere tijd kent z'n eigen eenzijdigheden. Maar blaas je eigen doen en laten alsjeblieft niet op tot het enige ware. Het gaat er toch zeker niet om dat jij je zin krijgt?! Het is juist zo belangrijk om te zoeken naar de wil van de Here! En dat moeten we vooral samen doen, jong en oud. Om elkaar bij de les te houden.

Natuurlijk gelooft groen anders dan grijs.

Ja, maar in wezen toch ook weer niet.

Want als je echt met elkaar praat, van hart tot hart, merk je dat je in de kern op hetzelfde spoor staat, in dezelfde Heer gelooft, het zelfde verlangen hebt.

Merk je dat je mekaar zo hard nodig hebt om bij het hart te blijven. Kun je elkaar aanvullen – levenservaring en kennis van de ouderen gecombineerd met enthousiasme en gevoel van de jongeren – is dat niet juist een prachtige combinatie?!

Merk je hoe belangrijk het is dat we samen onze gewoontes en ons gevoel moeten toetsen aan wat in de Bijbel staat. Dat niet *wij* de norm zijn, maar *Hij*: Jezus Christus.

Merk je dat we Jezus Christus Heer moeten laten zijn in ons eigen leven en in ons gezamenlijk gebeuren. En dat dat heel veel van je vraagt. Dat dat nog zo makkelijk niet is, niet voor ouderen en niet voor jongeren. En ook daarvoor heb je elkaar zo nodig: samen zoeken naar het plan van onze Heer!

Merk je dat Jezus er aan komt...

...en dat het tijd is om je niet in je eigen loopgraaf in te graven, maar om samen de brug over te gaan naar Vader. En groen en grijs verbleken in het rood... Amen